

Minnesanteckningar för dialog på tjänstemannanivå Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft, 20 november 2015

1. Välkommen

Mari Mild, näringsdepartementet inleder dagen med att hälsa samtliga välkomna. I samband med punkten presenteras aktuell information från regeringskansliet samt en kort återkoppling från senaste politikerforum.

Aktuellt från RK

Flyktingpolitiken påverkar oss alla i hög grad. Inom regeringskansliet råder nu arbete i flerskiftet och utlån sker av personal till Migrationsverket. *Mari Mild* nämner kort "Sverige Tillsammans-konferenserna" som planeras på regional nivå under första kvartalet 2016.

Regionalt utvecklingsansvariga aktörer har fått ett utskick med frågor kopplat till **Nyindustrialiseringsstrategin (NIST)** samt en inbjudan till Hearing från Eva Lindström, statssekreterare hos Mikael Damberg. Regeringsbeslut väntas den 17 december 2015. Det kommer att kopplas en handlingsplan till NIST. Under detta arbete kommer regionala dialoger att genomföras.

Mari Mild nämner att frågeställningar skickats ut till regionalt utvecklingsansvariga för **Kommittédirektivet – en sammanhållen politik för Sveriges landsbygder**, vars delbetänkande ska lämnas per sista mars 2016 (slutbetänkande 1 januari 2017). Slutbetänkandet ska innehålla konkreta handlingskraftiga åtgärder.

Notera:

- Det är länsstyrelserna som fått uppdrag att arrangera regionala konferenser under temat Sverige Tillsammans.
- Hearing för Nyindustrialiseringsstrategin genomförs tisdagen den 1 december 2015. Det kommer att vara möjligt att lämna synpunkter också vid hearingen.
- Svar på förfrågan kopplat kommittédirektivet "en sammanhållen politik" för Sveriges landsbygder ska **skickas in senast den 3 december**. Kontaktperson är Matilda Åberg, tel. 08-405 46 60 eller e-post: mathilda.aberg@regeringskansliet.se

2. Information och diskussion: Uppdrag, Villkorsbeslut och regleringsbrev

Ina Berggård, Näringsdepartementet, informerar inledningsvis om strukturen för respektive uppdrag. PPT bifogas mötesanteckningar.

Ett förtydligande ges: om uppdrag ges till landsting, samverkansorgan eller Gotlands kommun/landsting ges detta som "erbjudande" om uppdrag.

Ina beskriver hur återkoppling på länsvisa redovisningar i villkorsbeslut och regleringsbrev skett på lite olika sätt olika år. 2015 års dialoger genomfördes med

enskilda möten med samtliga 21 län. Hur utvecklingsdialogerna kommer ske framöver är inte klart ännu. Frågan kommer upp på nästa möte den 12 februari.

Utkast till regleringsbrev och villkorsbeslut har i förväg skickats ut inför dagens tjänstemannaforum. *Mari Mild* öppnar upp för synpunkter och inspel.

Vid diskussionen framkom bland annat följande:

- Området fysisk planering syns inte i utkastet och en fråga är hur näringsdepartementet avser att gå vidare med det länen återrapporterat tidigare. *Ina Berggård* undersöker och återkommer.
- De regionala kompetensplattformarna syns inte som flerårigt regeringsuppdrag. *Carl Klint* förtydligar tankegångarna, se nedan.
- Översyn av 1:1-medel. Processen tar väldigt lång tid och regionalt utvecklingsansvariga aktörer önskar statusuppdatering. *Mari Mild* meddelar att översynen pågår och att hon inte kan ge någon mer information idag. Ansvarig kontaktperson på Näringsdepartementet kommer att närvara vid nästa tjänstemannaforum.
- Skulle återrapporteringsstrukturen kunna formaliseras ytterligare utifrån de frågor som ställs i villkorsbeslut och regleringsbrev? *Lars Wikström, Tillväxtverket* bemöter frågan som handlar mycket om hur man tydliggör resultat. *Ina Berggård* svarar att en översiktlig mall för återrapportering kan tas fram om så önskas.

Carl Klint knyter an till diskussionen med förtydliganden om uppdrag som rör de regionala kompetensplattformarna. Utifrån Swecos utvärdering 2012, riktades ett särskilt regeringsuppdrag till Tillväxtverket, att bistå regionerna med de utmaningar som lyfts fram. *Carl* nämner kortfattat vilka resultat som uppnåtts sedan dess samt att Tillväxtverket nu får ett förlängt och något breddat uppdrag att vidareutveckla och förstärka de regionala kompetensplattformarna. Uppdraget sträcker sig nu t.o.m. 2017. Utlysning enligt den bredare ansatsen har redan öppnat. I villkorsbeslut/regleringsbrev för 2016 ska regionalt utvecklingsansvariga särskilt redovisa sitt arbete med de fyra prioriteringarna inom den regionala tillväxtpolitiken, bl.a. arbetet med kompetensförsörjningsfrågorna.

Notera:

- Regionalt utvecklingsansvariga och aktörer på regional nivå betonar att det är önskvärt att dialogen lyfts in tidigt i processen samt att rollfördelningen mellan regional och nationell nivå tydliggörs när det gäller arbetet med kompetensförsörjningsfrågor.

Gunilla Thorstensson avslutar programpunkten genom att återkoppla till Tillväxtverkets sammanställning av regionernas redovisningar av hur integration och mångfald kan utvecklas och integreras i det regionala tillväxtarbetet, Rapporten har tillsammans med ett underlag med diskussionsfrågor skickats ut före mötet. *Gunilla* lämnar över till ledamöterna att komma med inspel.

Vid diskussionen framkom bland annat följande:

- Önskemål att regleringsbrev/villkorsbeslut innehåller ett riktat uppdrag med uttalad funktion till regionalt utvecklingsansvarig aktör så att optimal samordning kan ske. Aktörerna på regional nivå har olika uppdrag och för regionalt utvecklingsansvariga länsstyrelser finns både ett akut uppdrag och ett långsiktigt uppdrag. I övriga län krävs en nära samverkan mellan exempelvis region och länsstyrelse i denna fråga.
- Samtliga län har uttryckt synpunkter om utmaningar som uppstår mellan kommunal och regional nivå, med olika ansvariga huvudmän. Ett exempel är förutsättningar för tillgång till SFI, att lokala AF-kontor läggs ner eller att Socialtjänsten inte har personella resurser att hantera det uppkomna läget.
- Det är inte ett nytt behov som uppstått utan det handlar om att möta ett kraftigt växande behov som kräver både akuta och långsiktiga insatser; en kraftsamling både kort och lång sikt. Därför är det viktigt att inte insatserna blir för projektorienterade utan att man på regional nivå tillåts att bygga och stötta redan befintliga strukturer och skapa hållbara processer för effektivare integration ur ett tillväxtperspektiv. Det kräver handling nu men även en förmåga och ork att strategiskt tänka och agera framåt samt att rusta ordinarie strukturer för framtiden.
- Särskilda insatser för att hantera flyktingsituationen inom ramen för strukturfonderna kan innebära förväntningar/krav på att skriva om och ändra inriktningen på programmen exempelvis för europeiska socialfonden (ESF) och regionala fonden (ERUF). Flera deltagare vid mötet är överens om att det finns insatser som går att genomföra utan ändringar av genomförande- och handlingsprogram inom socialfonden.
- Se frågan ur perspektivet attraktionskraft, dvs. att leva, verka, bo – vilka insatser kan göras nu för att skapa långsiktiga förutsättningar för konkurrenskraft och tillväxt regionalt?

Notera:

- Det finns en rad goda exempel på redan befintliga verksamheter och samverkanslösningar som kan spridas mellan regioner. KSL (Kommunförbundet Stockholms län) nämner SFY, där tidig satsning på yrkesinriktning nu testas i Stockholms kommuner för snabbare validering.

Mari Mild avslutar diskussionspunkten med att reflektera över att vi inte ens för 10 veckor sedan kunde se det perspektiv och den kartbild vi idag känner till. Från nationell nivå uppskattas därför samtliga inspel till regeringskansliet för att fortsätta arbeta med frågan.

3. Information: Indelningskommitténs kommande arbete med förslag på ny läns- och landstingsindelning

Huvudsekreteraren *Johan Krabb* inleder med att presentera de utredare som är knutna till kommittén, Barbro Holmberg och Kent Johansson. Förutom utredarna finns idag en jurist och en kommunekonom knutna till sekretariatet.

Johan beskriver därefter uppdraget. PPT bifogas. Presentationen visar också den rad av perspektiv som ska beaktas.

I presentationen lyfts bland annat följande fram:

- Många aktörer har redan övergett den befintliga länsindelningen.
- Uppdraget innefattar ett beslut om väsentligt färre län och landsting, men omfattar inte förändring av fördelning av uppgifter inom eller mellan stat och kommun. Det finns dock ett undantag. Utredningen ska föreslå hur det regionala utvecklingsansvaret ska tilldelas landsting; när detta ska ske och föreslå annan ordning om det i vissa fall inte är lämpligt.
- Utredningen ska föreslå namn och beteckning på de nya landstingen, analysera aspekter vid val av residensstad och om lämpligt föreslå residensstäder. Utredningen ska också analysera hur systemet med kommunalekonomisk utjämning påverkas och lämna förslag till eventuell kompensation till landsting.

Vid diskussionen lyfts bland annat följande:

- Hur stor kan och bör en region vara för att kunna arbeta effektivt?
- Erfarenheten från tidigare diskussion om regionsammanslagningar visar att man tittar mycket på behov och utmaningar idag, men mindre på framtida förutsättningar; som inspel till kommitténs uppdrag.

Notera:

- Delredovisning ska ske senast 29 februari 2016 med en beskrivning av vad som hänt i uppdraget, vad som planeras framåt. Delredovisningen ska också innehålla förslag om ett eventuellt förtydligande/komplettering av uppdraget. Senast 30 juni 2016 ska ett delbetänkande ske avseende län som kan slås samman redan 2019. Delredovisning sker också per 31 januari 2017, slutbetänkandet ska lämnas per 31 augusti 2017.
- En samrådsgrupp finns etablerad, bestående av politiker från alla landsting och kommunförbund. Frågan om representation till samrådsgruppen har ställts via SKL. Frågor som diskuteras i gruppen är bland annat om ansvarskommitténs kriterier alltså är relevanta. Regionala aktörer uppmanas att synliggöra olika perspektiv, men det är kommitténs uppdrag att ge ett slutligt förslag. Något "ansökningsförfarande" om länsombildning är inte aktuellt.
- Vilka statliga verksamheter bör ha en gemensam geografi utifrån ett landstings-, region- och kommunperspektiv?
- Utredarna kommer till politikerforum 4 december, 2015.

4. Information: Återkoppling från myndighetsnätverket och sammanställning av myndigheternas långsiktiga strategier för regional tillväxt.

Information ges av *Lars Wikström, Tillväxtverket* om den nya mötesplatsen för myndigheter och regionalt utvecklingsansvariga som Tillväxtverket arrangerade den 5 november. Mötesplatsen kommer bli årligen återkommande, utifrån det regeringsuppdrag Tillväxtverket har.

Det är idag 14 myndigheter som tagit fram en agenda för sin medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Nu behövs också insatser för att myndigheterna ska

förstå den regionala agendan som bygger på ett långsiktigt strategiarbete och beställningar från både politik och aktörer på regional/nationell nivå.

I diskussionen lyfts bland annat följande fram:

- De som ska följa upp regionernas arbete behöver också få kunskapsstöd i regionalt tillväxtarbete, i vilka grundläggande förutsättningar som råder exempelvis i de olika organisationsformer som regionalt utvecklingsansvariga har.
- Att lyckas omsätta sektorsfrågor till en regional kontext blir en kärnfråga om myndigheter och regionalt utvecklingsansvariga gemensamt ska genomföra regionalt tillväxtarbete.
- Viktigt att frågorna hanteras av en uttalad funktion vid respektive myndighet istället för att det, som ofta kan vara fallet, bygger på personliga kontakter.
- Kan man i Tillväxtverkets regionala dialoger be att få möta andra myndigheter vid samma mötestillfälle? *Lars Wikström* förtydligar att regionerna äger dialogen och att man i samråd med Tillväxtverkets regionchefer kan bjuda in andra aktörer till möte.

5. Summering av förmiddagen

Vad tar vi med oss och vad behöver utvecklas inför kommande dialoger? *Mari Mild* summerar förmiddagens diskussioner.

Det är tydligt fokus på integration och *Mari* föreslår därför att integrationsfrågan ska återkomma vid varje tjänstemannaforum en tid framöver. Förslag ges också att tjänstemannaforum kan identifiera och överföra regionala framgångsexempel.

6. Information och diskussion: Sammanhållningspolitiken efter 2020

Björne Hegefeldt, näringsdepartementet inleder punkten med att reflektera över att många i rummet var med när programmen slutförhandlades för ungefär ett år sedan. Alla känner också till att arbetet inför nästa programperiod nu påbörjats, detta genom ett antal möten internt på regeringskansliet och med aktörer med olika uppdrag i genomförandet. Synpunkter har också lämnats in skriftligen. *Björne* nämner bland annat Europaforum Norra Sverige som skickat in ett positionspapper samt SKL som med uppdrag till Kontigo tagit fram en rapport för att beskriva hur programmeringen för perioden 2014-2020 upplevts.

En översiktlig tidplan för samtliga strukturfondsprogram visas. Denna finns i bifogad PPT. *Björne* förtydligar vad som har påverkat och kan komma att påverka tidplanen.

Därefter beskriver *Anna Pettersson, Region Västerbotten* hur Region Västerbotten vill driva processer och samhandling för en bättre förberedelse inför kommande strukturfondsperiod. PPT bifogas.

I *Annas* presentation lyfts bland annat följande fram:

- För att uppnå gemensam kunskapsuppbyggnad och samhandling finns ett förslag om en sammanhållningspolitikgrupp på tjänstemannanivå.

Tanken med gruppen är att bygga en relation och en tillit som möter behovet att kunna prata om mer komplicerade frågeställningar som kan dyka upp under programmeringen.

- En gruppering på tjänstemannanivå kan möjliggöra en smidigare samverkan om nya förslag och radikala förändringar föreslås från EU-kommissionen.
- Grupperingen bör innefatta representanter från både regional och nationell nivå, samtliga med kompetens och erfarenhet av programmering och förberedelsearbete i tidigare perioder. Nätverket ska kunna samspela både med politiken och med tjänstemannaledet.

Anna Pettersson nämner också att SKLs åtta-grupp nu återupprättas. Åttagruppern består av politiska representanter från samtliga åtta regionala strukturfondspartnerskap. Kopplingar till arbetsgruppen för Östersjöstrategins genomförande är också önskvärda diskuteras redan.

Efter *Björne Hegefeldts* och *Anna Petterssons* presentationer öppnar *Mari Mild* upp för en diskussion. Vid diskussionen lyfts bland annat följande fram:

- Samtliga regioner har EU-representation och det bör tydlig- och synliggöras hur samverkan/synergier kan uppnås med de processer som redan är igångsatta operativt i dessa strukturer.
- Det finns funderingar hur en funktionell arbetsgrupp som kopplas till Forum kan och kommer hanteras av regeringskansliet. *Mari Mild* möter den frågan omgående; genom att hänvisa till arbetsprogrammet och till det initiativ om ett samtal om Forums arbetsformer och verktyg som genomförs med politisk representation den 27 november.
- Det vore bra att hitta metoder för att ensa en del av metodfrågorna och frigöra mer tid till de strategiska frågeställningarna på nationell och regional nivå. För detta behövs också en tidplan som tydligare visar när i tid olika typer av frågor behöver hanteras, för att frigöra tiden till rätt processer i rätt tid.

Notera:

- Information delas om en konferens om sammanhållningspolitiken som ska ske i mars-april, i arrangemang av SveReg och Brysselkontoren. På vilket sätt kommer regeringskansliet att vara representerade där?
- Önskvärt att diskutera var Sverige på nationell och regional nivå står i frågan sammanhållningspolitik eller ej – där ligger frågan just nu på EU-nivå. Var står Sverige när EU-tanken ifrågasätts.

Mari Mild avslutar programpunkten med att betona att inspel som detta om vilka arbetsgrupper som behövs är viktiga inspel för att Forum ska bli en bra mötesplats mellan nationell och regional nivå. Det är också viktigt att tydliggöra vilka frågor som ska diskuteras i olika arbetsgrupper och hur kopplingen ska göras till Forumet.

7. Information: verksamt.se

Henrik Arwidsson, Tillväxtverket informerar om verksamt.se. PPT bifogas anteckningarna.

Tillväxtverket genomför tillsammans med 10 andra myndigheter ett arbete för att starta och driva företag. 2015 bedöms webbplatsen uppnå närmare 2 miljoner unika besökare. Ambitionen är att lyfta fram förenkling och harmonisering av tillståndsfrågor.

Henrik Arwidsson beskriver regionaliseringen av verksamt.se, som skapats utifrån önskemål från företag. Han nämner också Region Värmland, som den första regionala aktören att skapa ett regionalt verksamt.se. Region Värmland ansvarar för innehåll och uppdatering och Tillväxtverket bistår med plattformen och de frågeställningar som följer med den. *Henrik Arwidsson* uppmuntrar den som har funderingar att ställa frågor till *Lars Christensen, Region Värmland*.

Lars Christensen kommenterar att verktyget utvecklats i sådan omfattning att samtliga kommuner bedömer att de ser effekter av implementeringen som stöd till det regionala tillväxtarbetet. *Lars* betonar att verktyget kräver ständig uppdatering.

Arbetet med verksamt.se innefattar också att ta fram en samverkansmodell för att uppnå ett ensat system av kommunikation till företag. Tillväxtverket samordnar också ett nätverk för lärande kopplat verksamt.se. Idag finns 14 regionala aktörer representerade i gruppen.

Notera:

- Alla regionala aktörer är välkomna att ingå i det nationella nätverket för lärande. I nätverket diskuteras bland annat förenklingsinsatser och praktiska funktioner för att skapa en effektiv regional nivå av verksamt.se.
- I exportstrategin nämns "ett fönster mot världen" som en ny funktion som kopplas till verksamt.se. *Henrik* är ansvarig för den nya funktionen som ska byggas upp. Kontaktuppgifter till *Henrik Arwidsson* finns i bifogad PPT-presentation.

8. Diskussion: Exportstrategin

Torsten Ericsson, Utriksdepartementet, inleder med att nämna att *Karin Olofsdotter* presenterade exportstrategin vid föregående tjänstemannaforum och att syftet med dagens programpunkt är att öppna upp för diskussion bland annat om regionala exportcentra.

Som introduktion till dagens diskussion nämner *Torsten Ericsson* att diskussion skett med berörda aktörer, både i grupp och enskilt. Dessa diskussioner har i stort byggts på samma frågeställningar som skickats ut inför dagens möte. Ett av skälen till dagens diskussion är att lyssna av regionala synpunkter om vem som ska vara huvudman för regionala exportcentra.

Vid diskussionen lyfts bland annat följande fram:

- Almi kan vara en lämplig huvudman för uppdraget utifrån deras organisationsstruktur och tidigare uppdrag samt det sätt de är kända för företagen. Andra tänkbara aktörer att företräda regionala exportcentra är Business Sweden eller Tillväxtverket.
- Oavsett huvudman viktigt att tydliggöra vilka kompetenser som ska finnas i erbjudandet till företagen. Ska man göra skillnad på rådgivning inom internationalisering beroende på om man söker finansieringsstöd eller enbart rådgivning?
- En tät och nära dialog är viktig. Regionalt utvecklingsansvariga aktörer har ett antal kompetenser inom sina respektive organisationer som arbetar med frågan.
- Det har funnits signaler om att antalet regionala exportcentra är fastställt till fem. Varför? *Torsten Ericsson* betonar att det inte finns något beslut om antal exportcentra. Det finns idag olika lösningar som också är länsöverskridande och det är viktigt att klargöra att frågan inte avser fysisk placering utan vikten av att skapa samordning som är avgörande.
- Regionalt finns olika lösningar på samma uppdrag. Regionalt utvecklingsansvariga har valt de lösningar som fungerar lokalt/regionalt. Därför uppskattas diskussionen idag om vilken huvudman som bör få uppdraget att upprätta regionala exportcentra. Flera inspel handlar om att befästa och förstärka redan fungerande strukturer och inte bygga nytt. Däremot finns det ett antal funktioner som behöver samordnas. Frågan ställs: finns det möjlighet att överlåta till regionalt utvecklingsansvarig aktör att välja hur man regionalt ska lösa frågan eftersom det handlar om att återskapa regional närvaro och den ser olika ut beroende på regionala strukturer?
- Frågan handlar inte bara om export – utan egentligen mer om internationalisering. *Torsten Ericsson* bekräftar att exportstrategin handlar om internationalisering och att regionala exportcentra ska stödja företagens behov vid internationalisering och exportverksamhet. Däremot är begreppet export mer kommunikativt än internationalisering.

Det är känt att det ser olika ut i olika regioner, men det är viktigt att få det bekräftat. Vid dagens diskussion har *Torsten Ericsson* noterat att många ledamöter lyfter fram Almi som den naturliga aktören att vara huvudman för regionala exportcentra och förtydligar avslutningsvis att det kommer att finnas fler tillfällen att lämna synpunkter i frågan.

Mari Mild avrundar programpunkten med förtydligandet att frågan kan lyftas in i agendan också vid nästa tjänstemannaforum om frågan fortfarande känns aktuell då.

9. Övriga frågor, nästa möte och mötets avslutande

Inga övriga frågor har anmälts, men *Mari Mild* vill passa på att lyfta fram några praktiska saker:

- Nästa möte genomförs fredagen den 12 februari 2016, i Aulan, Näringsdepartementet.

- Mattias Moberg, har anställts som ny enhetschef för enheten Regionalt tillväxt och EU:s sammanhållningspolitik. Han tillträder efter årsskiftet och Mari kommer att återgå till sin ordinarie tjänst på enheten Främjande och förenkling.

Mari Mild ger möjlighet att redan idag spela in frågor som behöver lyftas vid kommande tjänstemannaforum. *Mari* med medarbetare tar också gärna emot synpunkter på nuvarande mötesform.

Följande förslag lyfts fram:

- Hur ser regeringskansliet på OECDs uppföljning av tidigare granskning av Sverige? Hur avser man möta upp de råd som OECD ger och bilden av den verklighet som OECD beskriver?
- Intressant, utifrån alla nya strategier som tas fram om man från regeringskansliet kan beskriva hur man ser på den regionala tillväxtpolitiken, kopplingen till sammanhållningspolitiken samt i förlängningen en utvecklad flernivåsamverkan
- En koppling till FoI kan vara att OECD identifierat brister i det svenska arbetet, att medel till FoI inte "sipprar" genom hela systemet. Finns det redan nu tankar om åtgärder för att komma tillrätta med det?
- Långtidsutredningen
- Livsmedelsstrategin
- Återkom gärna till flyktingsituationen vid varje mötestillfälle
- Länstransportplanerna ska revideras under 2016-2017 – kan tjänstemannaforum vara platsen för att introducera uppdragen? Intressant om man i detta kan synliggöra kopplingen till bostadsförsörjningskommitténs slutbetänkande och framtida insatser.

Mötesanteckningar kommer från och med nu läggas på en dold sida på Forums webbplats. Där finns också alla mötesanteckningar och presentationer från tidigare möten både för tjänstemanna- och politikerforum.

Mari Mild avslutar mötet och tackar alla för bra diskussioner!